

DİQQƏT!**Əziz şagirdlər.**

Açıq tipli sualların cavablarını kağızda qaralayarkən nəzərə alın ki,

1. Cavablar soldan sağa doğru qaralanmalıdır. Məsələn sualın cavabı "34"-dirsə, bu, cavab kağızında aşağıdakı kimi qaralanmalıdır.

CAVAB 72									
3	4								
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Doğru

CAVAB 72									
			3	4					
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Yanlış

2. Seçim (doğru və ya yanlış olanları seçin) və xronoloji ardıcılıq tipli suallarda "vergül" dairəsi əsla qaralanmamalıdır. Məsələn sualın cavabı 1,3,5-dirsə, bu, cavab kağızında aşağıdakı kimi qaralanmalıdır.

CAVAB 72									
1	3	5							
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Doğru

CAVAB 72									
1	3	5							
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Yanlış

3. Bir sütunda sadəcə 1 dairə qaralana bilər. Məsələn sualın cavabı 27-dirsə, bu, cavab kağızında aşağıdakı kimi qaralanmalıdır.

CAVAB 72									
2	7								
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Doğru

CAVAB 72									
2	7								
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Yanlış

İNGİLİS DİLİ

1. How many sentences with modal verbs are correct?
- They hadn't to sleep in the same room.
 - Do I have to suggest new ideas?
 - They were able find things in common.
 - You shouldn't be desperate.
 - Leyla couldn't go to the cinema, because she had to translate an important article.
- A) 0 B) 1 C) 2 D) 3 E) 4

2. Choose the correct pronouns.
- If you want to live or study in a foreign country, first of all, ... important to learn ... language.
- A) it, it's, it's B) it's, its, its C) its, it's, it
D) it's, its, it E) it, it's, its

3. Choose the correct variants.
1. to make a friend
 2. to make somebody to be happy
 3. to make a dress
 4. to make progress
 5. to make somebody to work
- A) 3, 4, 5 B) 2, 3, 5 C) 1, 2, 5
D) 1, 3, 4 E) 1, 2, 4

4. Match the words with their definitions.

1. promote	2. frame	3. regulation
4. tide	5. fault	

- a. the rules made by authority
b. mistake
c. the regular change in the level of the sea
d. a supporting structure of the building
e. to help somebody to become popular

- A) 1-a, 2-c, 3-e, 4-b, 5-d
B) 1-e, 2-d, 3-a, 4-c, 5-b
C) 1-e, 2-b, 3-a, 4-c, 5-d
D) 1-b, 2-d, 3-a, 4-e, 5-c
E) 1-d, 2-a, 3-e, 4-b, 5-c

5. Choose the correct pronouns.

Although his wife didn't tell ... about his condition, ... of his friends got the news from others and tried to help him.

- A) anybody, something, any
 B) anybody, anything, some
 C) something, any, some
 D) any, anything, some
 E) somebody, anything, some

6. Choose the correct modal verbs.

- I. *As the weather was cold, neither my cousins nor my brother ... to play in the yard.*
 II. *The baby is sleeping in the next room. You ... make a noise.*

- a- were able b- must c- wasn't able
 d- shouldn't e- haven't to f- was able
 A) I-a, II-b B) I-b, II-d C) I-f, II-d
 D) I-c, II-e E) I-f, II-e

7. Write the given sentence in the Passive Voice.

What do you plan for weekends?

- A) What is planned for weekends?
 B) What you planned for weekends?
 C) What are you planned for weekends?
 D) What has been planned?
 E) What planned for weekends by you?

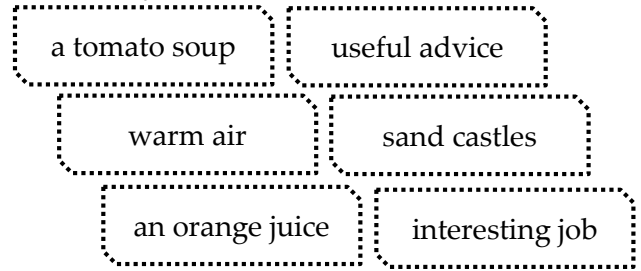
8. Match the correct variants with the phrasal verb "look".

1. You can ... the list of job opportunities which are offered by our company.
 2. I cannot decide who those babies ... , their mother or father.
 3. We shall ... your dog while you are away on a holiday.
 4. I'm leaving the town for a week, but I ... seeing you soon again.

a) look like	b) look forward to	c) look at
d) look through	e) look up	f) look after

- A) 1-e, 2-b, 3-f, 4-d B) 1-d, 2-c, 3-a, 4-b
 C) 1-f, 2-a, 3-c, 4-e D) 1-d, 2-a, 3-f, 4-b
 E) 1-b, 2-f, 3-d, 4-a

9. How many variants are correct?

- A) 2 B) 4 C) 5 D) 1 E) 3

10. Choose the correct sentences with the noun in the Possessive Case.

1. *It's only a few minute's walk from here to the station.*
 2. *On my way home I met my father's old friend.*
 3. *Unfortunately, my mother's left the doctor's prescription (resept) at home.*
 4. *The Babayev's workshop was awfully destroyed.*
 5. *Those womens' documents are on the table.*
 6. *She bought some bread at the baker's.*
 A) 1, 3, 5 B) 4, 5, 6 C) 1, 2, 3
 D) 2, 4, 6 E) 2, 3, 6

11. Which sentences **can't be** changed into the Passive Voice?

1. *Colorful parrots live in the rainforests.*
 2. *The book costs a lot of money.*
 3. *Very few people know this mystery.*
 4. *We paint these walls every year.*
 5. *A strange man suddenly appeared at the door.*
 A) 1, 4, 5 B) 1, 3, 4 C) 2, 3, 5
 D) 2, 3, 4 E) 1, 2, 5

12. Choose the correct tense forms.

1. *By the time I learnt the truth, they had done all the arrangements.*
 2. *They had informed me about the salary, before the results were known.*
 3. *When I entered the room, Aynur was cooking the meal.*
 4. *If I shall finish university next year, I shall go abroad.*
 5. *My cousin wrote me twice since he has gone to France.*
 A) 1, 2, 3 B) 1, 4, 5 C) 1, 2, 5
 D) 2, 3, 4 E) 3, 4, 5

13. Choose the correct conjunctions.

... the employees ... the boss was at the factory when the fire broke out.

- A) Both ... and B) Either ... nor
C) Neither ... nor D) Both ... nor
E) Not only ... and also

14. Make up a sentence.

1. no sooner 2. than 3. been involved in
4. to meet 5. had you 6. this project
7. they refused

- A) 1, 7, 4, 2, 5, 3, 6 B) 1, 2, 5, 3, 6, 7, 4
C) 5, 3, 6, 1, 2, 7, 4 D) 1, 5, 3, 6, 2, 7, 4
E) 2, 7, 4, 1, 5, 3, 6

15. Choose the correct variant.

We ... solve this problem at once.

1. would rather to 2. would prefer to
3. were made 4. had better

- A) 1, 3 B) 2, 3 C) 1, 4 D) 3, 4 E) 2, 4

16. Choose the logically correct words.

1. Carpets were a part of young girls'
2. His parents are He is 17 years old, but they never let him go out alone.

a- medicine b- dowry c- overpopulated
d- overprotective e- bully

- A) 1-b, 2-d B) 1-a, 2-e C) 1-b, 2-c
D) 1-e, 2-d E) 1-d, 2-e

17. Complete the dialogue.

Aslan: – Hello, Mr. Hasanli.

Mr. Hasanli: – Sure! Aslan. What's the problem?
How can I help you?

Aslan: – It's about my grades. I study hard for the exams, but I hardly ever get high marks.

- A) Can I speak to you for a minute?
B) What kind of exercises will you give me?
C) When will these bad times go away?
D) How can I present my homework project?
E) Will you tell me my exam results?

18. Fill in the gaps with correct prepositions.

Some old people are afraid ... using mobile phones. Therefore, they prefer to communicate ... others ... landline phones.

- A) for / — / by B) of / with / by
C) of / at / in D) at / with / at
E) of / with / —

19. Choose the correct tense forms.

Yesterday Raul told me that he ... Nigar after he ... to her.

- A) won't see, talks
B) hadn't seen, talked
C) didn't see, had talked
D) hasn't seen, talked
E) wasn't seen, had talked

20. Match the translation of the words correctly.

1. relatively a) münasibət, yanaşma
2. encourage b) təmsil etmək
3. approach c) cəsarətləndirmək
4. certify d) qismən, nisbətən
5. represent e) təsdiqləmək

- A) 1-a, 2-c, 3-b, 4-d, 5-e
B) 1-d, 2-c, 3-a, 4-e, 5-b
C) 1-d, 2-e, 3-b, 4-c, 5-a
D) 1-c, 2-d, 3-e, 4-b, 5-a
E) 1-b, 2-c, 3-e, 4-a, 5-d

**Read the passage and
answer the questions 21 – 25.**

Most countries have realized the importance of education in today's world. It led to the development of many government educational programmes and grants to schools and colleges. Education is very important because it opens doors to brilliant opportunities. Education career cultivates us into responsible citizens and good human beings, into individuals capable of taking the right decisions, and learning from experience.

The first time we are introduced to formal education is in school. Schools are institutions that lay the foundation of a child's development. They provide us with knowledge about the world. Schools

play a key role in developing children into responsible citizens and good human beings.

Real education is not limited to lessons from textbooks, it is obtained from the lessons taught by life. Education is important as it teaches us the right behaviour and good manners. **It** makes us self-confident, and develops our abilities to think, analyze and judge. The future of a nation is safe in the hands of educated people.

21. The passage is mainly about
- A) the future lessons
B) responsible citizens
C) the importance of education
D) giving grants to schools and colleges
E) educational government programmes
22. Which word in the passage means “to get something by making an effort”?
- A) to introduce B) to provide C) to obtain
D) to realize E) to develop
23. The highlighted pronoun “**it**” refers to
- A) education B) development
C) behaviour D) foundation
E) knowledge
24. Which statement **isn't** true according to the passage?
- A) Children's formal education begins at school.
B) School brings up responsible citizens.
C) Real education is received from the lessons taught not only by school but also by life.
D) The role of education is highly appreciated in the modern world.
E) The future of a nation depends on giving grants to colleges.
25. Answer the question according to the passage.
What does school provide us with?
- A) grants B) opinions C) knowledge
D) countries E) decisions

AZƏRBAYCAN DİLİ

Mətni diqqətlə oxuyun və 26-35 – ci tapşırıqları mətn əsasında cavablandırın.

◆ Abdulla ibn Cəfər adlı əliaçıq və zəngin bir adamın vaxtilə geniş meyvə bağı var imiş. Bir gün üzüm tinglərinin yanından keçəndə¹ o görür ki, yerə çömbəlmiş bir zənci qul əlində çörək tutub, bir köpək isə onun qarşısında quyuq bulayaraq ora-bura vurnuxur. Qara qul çörəkdən bir tikə qoparıb, həmin itin qabağına atır² və it onu acgözlüklə yeyir. Bu hal qulun əlindəki çörək bitənə qədər davam eləyir.

▲ Gördüyü bu hadisədən təsirlənən Abdulla quldan soruşur:

– Sənə gündə neçə çörək verirlər³ ki?

Qul deyir: “Elə olan-qalanım bu idi”.

Abdulla təəccüblə:

– Bəs niyə öz bu yiyəsiz itə verirsən?

– deyə soruşanda qul belə deyir:

– Buralara çox nadir hallarda itlər gəlib çıxırlar. Onun uzaqdan gəldiyini, əldən düşdüyünü⁴ və ac olduğunu düşünəncə yavan çörəyimi ona verdim.

Öz səxavəti ilə ad çıxaran Abdulla soruşdu:

– Bəs indi sən özün nə yeyəcəksən?

▼ Qul əlini yelləyib: “Birtəhər keçinərəm”, - deyir.

● Abdulla ibn Cəfər öz-özlüyündə düşünür: “Guya mən əliaçıqlığım və cəmərdliyimlə bu eldə, obada ad çıxarmışam⁵. Amma, sən demə, bu imkansız qara qulun könlündəki səxavət mənimkindən qat-qat çox imiş!”

■ Bir dəfə həmin qul ağasının yeganə oğlunu suda batmaqdan xilas edir. Buna görə də o, əvvəlcə qula azadlıq bəxş edir, sonra isə öz üzüm bağını ona bağışlayır.

26. Altından xətt çəkilmiş ifadəni hansı sözlə əvəz etmək olar?
- A) gözü tutmaq
B) gözündən kənara qoymamaq
C) gözündən tökmək
D) gözünə təpmək
E) gözü ilə yemək

27. Üzərində rəqəm yazılmış sözlərin həqiqi (H) və məcazi (M) mənada işlənməsi ilə bağlı düzgün cədvəli müəyyən edin.

A)

H	M
1	4
2	5
3	

B)

H	M
1	2
3	4
	5

C)

H	M
1	2
	3
	4
	5

D)

H	M
4	1
5	2
	3

E)

H	M
2	1
4	3
5	

28.

Doğrudur	Yanlışdır
1. İt ac və yorğun olduğu üçün qul ona olan-qalan çörəyini verir.	3. Uzaq olduğu üçün oralara itlər çox nadir halda gedib çıxırlar.
2. Abdulla ibn Cəfər zəngin bir adam olduğu üçün comərd idi.	4. Abdulla ibn Cəfər qula əvvəlcə azadlıq bəxş edir, sonra isə bir kisə qızıl bağışlayır.

A) 1,2 B) 2,3 C) 2,4 D) 1,4 E) 1,3

29. Hansı cümlədəki fərqləndirilmiş söz mətndə çərçivə daxilində verilmiş sözlə eyni mənada verilmişdir?

- A) İçəri **keçin**, ev sahibi sizi gözləyir.
 B) Anam onların köçməyini eşitcək, yaxın ki, həmən dəqiqə **keçinəcək**.
 C) Kərim baba naxırı otardığı üçün aldığı cüzi aylıq ilə **keçinərdi**.
 D) Dağlardan əsən sübh küləyinin nəfəsi şairi üşüdür, Afaq isə artıq **keçinirdi**.
 E) Ehtimal ki, "**keçinmək**" sözü "köçmək" feili ilə bağlıdır və əslində, "keçinmək" yox, "köçünmək" kimi olub.

30. Mətnin məzmununa əsasən düzgün ardıcılığı müəyyən edin.

1. Qulun çörəkdən bir tikə qoparıb itə atması
2. İtin onun qarşısında quyruq bulayaraq vurnuxması
3. Abdulla ibn Cəfərin qulu mükafatlandırması
4. İtin çörəyi acgözlüklə yeməsi
5. Zəngin adamın gördüyü hadisədən təsirlənməsi

A) 5,1,2,4,3 B) 1,2,4,5,3 C) 5,1,4,2,3
 D) 2,1,4,5,3 E) 1,4,2,3,5

31. Qarşısında işarə qoyulmuş hansı hissədə mətnə uyğun olmayan cümlə verilmişdir?

A) B) C) D) E)

32. Mətnə suallardan birinə cavab tapmaq mümkün *deyil*.

- A) Abdulla ibn Cəfər haradan keçəndə qulla rastlaşdı?
 B) Abdulla ibn Cəfər qulu niyə sorğu-suala tutur?
 C) Qul nə üçün çörəyi itə verir?
 D) Abdulla ibn Cəfər qulu nə ilə mükafatlandırır?
 E) Azad və zəngin olduqdan sonra qulun xasiyyəti dəyişirmi?

33. Hansı deyim mətndən çıxan əsas fikrə uyğundur?

- A) İt sənə dost olar, bir sümük atsan. (N.Gəncəvi)
 B) Səxavətin həddi var, əgər onu aşsalar, ifrat olar. (İmam Həsən Əskəri)
 C) Səxavət dövlətdən deyil, təbiətdəndir. (Atalar sözü)
 D) Bağa bax, üzüm olsun, yeməyə üzün olsun. (Atalar sözü)
 E) Səxavətli olmaq yaxşı şeydir, barmaqlarından biri bükülü olsa. (Elman Həbib)

34. Mətnə nöqtələrin yerinə uyğun gələn sözü müəyyən edin.

- A) taleyini B) hissəni C) varını
D) qismətini E) bəxtini

35. Aşağıdakı izahlardan hansına uyğun mətnə söz *yoxdur*?

- A) Calaq vasitəsilə yetişdirilən ağac şitili
B) Öz üstünlüklərini, məziyyətlərini gözə çarpdırmağı, öz xidmətləri ilə qürrələnməyi sevməmə; sadəlik
C) Sahibi olmayan, sahibsiz
D) Mərdlik, nəciblik, alicənablıq
E) Boş-boşuna o tərəf-bu tərəfə getmək; qurdalanmaq, yerində hərəkət etmək, çalışıb-çapalamaq

36. Hansı həmcins üzvlü cümlə *deyil*?

- A) Qədim türklər övladı vətən üçün, dövləti qorumaq üçün hazırlayırdılar.
B) Oğlundan xəbər tuta bilmədiyi üçün ana var-gəl edir, çıxış yolu axtarırdı.
C) İnsan zəkası inkişaf etdikcə tağbəndli məbədlər, təmtəraqlı imarətlər, uca göydələnlər bütün dünyanı tutur.
D) Qoca Sevgini sağ-salamat sahilə çatdırdı, özü isə yoluna davam etdi.
E) Mütaliə insanı bəd əməllərdən saxlayar və onu yaxın-uzaq keçmişlərə aparar. (Dekart)

37. "Bu kitabları nə üçün aldın?" sual cümləsinə məqsəd zərfliyi formasında verilmiş cavabı müəyyən edin.

- A) Fəlsəfə ilə maraqlandığıma görə
B) Müəllim tapşırığı üçün
C) Dostum məsləhət bildiyi üçün
D) Dünyagörüşümü zənginləşdirmək üçün
E) Mütaliyə ehtiyacım olduğundan

38. Doğru və yanlış fikirləri müəyyən edin.

İki və daha artıq müstəqil sözün yalnız qrammatik cəhətdən birləşməsinə söz birləşməsi deyilir.

●

Sintaktik əlaqənin iki növü var.

●

Doğru

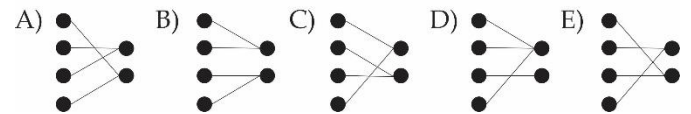
Həmcins üzvlərdə hal, mənsubiyyət, zaman, cəm şəkilçiləri ixtisar oluna bilər.

●

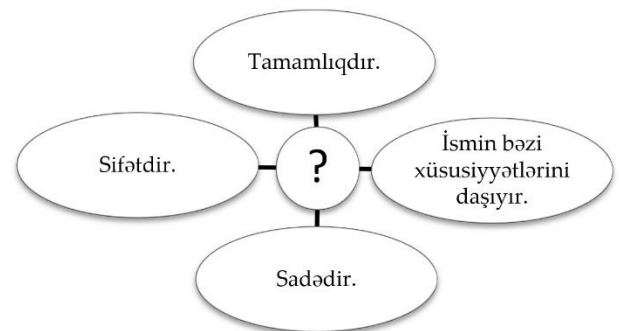
Yanlış

Var, yox, lazım, bəs sözləri suala cavab vermədən cümlə üzvü olur.

●

39. Sual işarəsinin yerinə yazılmalı olan söz hansı cümlədədir?

- A) Artıq axtardığı qəhrəmanı tapmışdı.
B) Dahilərin fikirləri, adətən, dağınıq olur.
C) Usta daşı gəncin ovcuna qoyur və əlini bağlayır.
D) Balıqçı danışılanları diqqətlə dinlədi.
E) Bilikli adamı hər yerdə hörmətlə qarşılayırlar.

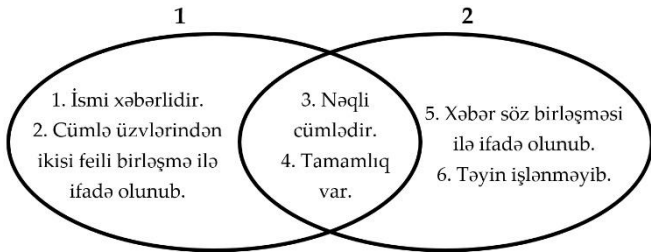
40. Cədvələ əsasən **doğru** fikirlərdir:

İsmi birləşmə	Feili birləşmə	Mürəkkəb söz birləşməsi
1. sənin dediyin	3. şəhərdə olarkən	5. bütün elmlərin açarı
2. gördüyün mənzərə	4. azad yaşamağımız	6. anası üçün darıxan

- A) 1,2,5 B) 2,4,5,6 C) 2,3,4,5
D) 1,2,4 E) 1,4,5

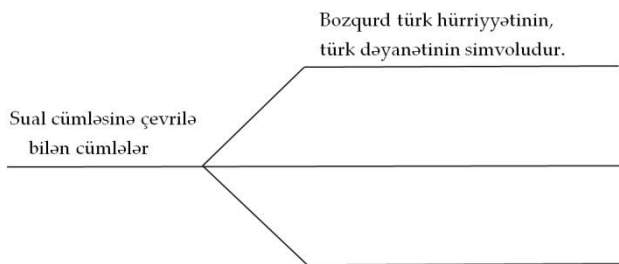
41. Verilmiş cümlə əsasında Eyler-Venn diaqramındakı *səhvləri* müəyyən edin.

1. *Düşməni bağışlamaq dostu bağışlamaqdan asandır.* (Nitsşe)
2. *Həyatda heç vaxt güzəştə getməmək dəlilik əlamətidir.* (Demokrit)

- A) 2,4,5 B) 1,4,6 C) 3,5,6 D) 1,5,6 E) 1,2,4

42. Klasteri tamamlayan nümunələri müəyyən edin.

1. *İtiriləsi bir şeyi olmayan adamlara baş qoşmayın.*
 2. *Xoşbəxtlikdə qürrələnmə, bədbəxtlikdə sınıma.*
 3. *Kimdənsə xoşu gəlmədiyini gizlətsin.*
 4. *"Kirpi" jurnalı müxtəlif nəsilərə mənsub olan peşəkar karikaturçu rəssamları bir araya gətirə bildi.*
 5. *Niyyətimizi bildirmədən hərəkət edək.*
 6. *Dostluq əlaqələrinin qırılmasına imkan vermə.*
- A) 2,3,4 B) 1,3,6 C) 2,4,5 D) 3,4,5 E) 1,2,6

43. Rüstəm orta məktəbi bitirəndən sonra indiki Sankt-Peterburqa təhsilini davam etdirmək üçün getdi. Verilmiş cümlənin sintaktik təhlil sxemini müəyyən edin.

- A) ——— ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ =====
 B) ——— ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ =====
 C) ——— ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ =====
 D) ——— ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ =====
 E) ——— ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ - - - - ~~~~~ =====

44. Nümunələr içərisində hansı sxemə uyğun söz birləşməsi *yoxdur*?

tunc heykəl, içəri daxil olan, başqasının sarayı, gülə-gülə gedən

- A) isim + isim
 B) sifət + isim
 C) feili bağlama + feili sifət
 D) zərf + feili sifət
 E) əvəzlilik + isim

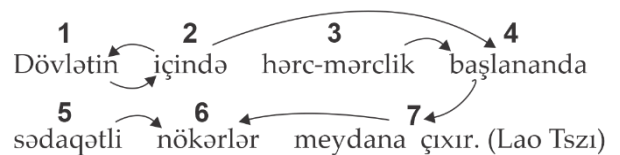
45. İki müxtəlif cümlə üzvünün sualı kimi işlənə bilər:

1. Nə zaman?
 2. Necə?
 3. Nə üçün?
 4. Nə edəcək?
 5. Nə?
 6. Hara?
- A) 1,2,3,5 B) 2,3,5,6 C) 2,3,4,5
 D) 1,4,5 E) 2,4,6

46. Hansını cümlənin ilk sözü kimi işlətmək olmur?

- A) ümumiləşdirici sözü B) ədatı
 C) təyini D) əlavəni
 E) söz birləşməsinin asılı tərəfini

47. Sintaktik əlaqə baxımından yalnız asılı tərəf kimi işlənən sözləri göstərin.

- A) 3,5 B) 3,4,7 C) 4,5 D) 1,3,5 E) 4,6

48. Cümlədə hansı xanaların yerinə bərpa olunmalı durğu işarələri eyni məqsədə xidmət edir?

Dərman bitkiləri [1] yəni [2] itburnu [3] çayti-kanı [4] çobanyastığı [5] zəncirotu respublikamızın müxtəlif bölgələrində bitir.

- A) 1,3,4,5 B) 3,4,5 C) 1,2,4
 D) 1,2,3,5 E) 2,3,4

49. Bəzi mürəkkəb adların birinci tərəfi dırnaq içində yazılmalıdır.

Hansı nümunələr bu fikrə uyğun gəlmir?

Şəhidlər
 1. xiyabanı
 2. poeması

Cücələr
 3. mahnısı
 4. kafesi

Şirvan
 5. qoruğu
 6. şəhəri

A) 1,4,6 B) 2,3,4 C) 1,5,6 D) 1,3,6 E) 1,2,3

50. Əlavələrlə bağlı uyğunluğu müəyyən edin.

1. Mübtədanın əlavəsi
2. Tamamlığın əlavəsi
3. Zərflərin əlavəsi

- a. Kəndli qərargaha – sərkərdənin yanına gəldi.
- b. 1795-ci ilə qədər Odessa – Ukraynanın bu şəhəri Hacıbəy adlanmışdır.
- c. Ə. Ələkbərlinin – Otellonun hər kəlməsi müstəmləkəçi imperialistlərə qarşı odlu ittiham kimi səslənirdi.
- d. İçərişəhəri – Azərbaycan memarlığının bu unikal abidəsini qoruyaraq.
- e. Bu kiçik kənd uzaqda – meşənin qurtaracağına idi.

A) 1-b, 2-d, 3-a B) 1-b, 2-c, 3-ad
C) 1-c, 2-d, 3-ae D) 1-b, 2-c, 3-e
E) 1-c, 2-a, 3-e

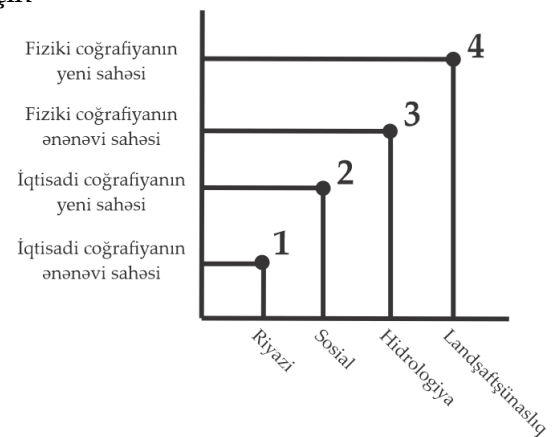
COĞRAFIYA

51. Cədvələ əsasən düzgün olanları seçin

1	Aleksandr Humbolt	Okean cərəyanlarının materikin iqliminə təsiri
2	Ceyms Kuk	Atlantik okeanının qərbindəki adaların kəşfi
3	David Livingston	Orinoko və Amazon çaylarının tədqiqi
4	Hipparch	İqlimin Günəşin ufuqda hündürlüyündən asılı olaraq dəyişməsi
5	Herard Merkator	Biocoğrafiya elminin inkişafı

A) 1,4 B) 2,3 C) 3,4 D) 4,5 E) 1,3

52. Sxemə əsasən uyğunluğun gözlənilmədiklərini seçin

A) 1,2 B) 2,3 C) 3,4 D) 1,4 E) 1,3

53. 22 dekabr gününə uyğun gecə və gündüzün uzunluğu diaqramının xəritə sxemdə hansı məntəqəyə uyğun gəldiyini müəyyən edin.

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

54. A məntəqəsi II saat qurşağının orta meridianından 12° qərbdə, B məntəqəsi isə A məntəqəsindən şərqdə 160 dəqiqə vaxt fərbində yerləşir. A və B məntəqələrinin yerləşdiyi müvafiq saat qurşaqlarını müəyyən edin:

A) I,V B) I,IV C) 0,XXII
D) I,III E) 0,IV

55. Eyni ərazinin fərqli miqyaslarda olan xəritə-sxemlərinə əsasən II xəritənin tərtib olunduğu miqyası tapın

	I xəritə	II xəritə
Xəritədə sahə:	36 sm ²	9 sm ²
Miqyas	1:200000	?
A) 1:16000000	B) 1:500000	C) 1:200000
D) 1:1600000	E) 1:400000	

56. Ölkəmizdə yayılan iynəyarpaqlı ağaclar hansılardır

1. Vələs	2. Palıd	3. Ardic
4. Qaraçöhrə	5. Cökə	6. Ağcaqayın
A) 1,4	B) 3,4	C) 2,4
D) 3,5	E) 1,5	

57. Azərbaycanın torpaq örtüyünün öyrənilməsində böyük xidmətləri olan alimlərimiz kimlərdir?

- A) H. Əliyev, M. Salayev
B) B. Budaqov, M. Museyibov
C) Ə. Şıxlinski, Ə. Mədədzadə
D) Q. Gül, S. Rüstəmov
E) M. Museyibov, S. Rüstəmov

58. Qütb işıqlanma qurşağına aid olan əlamətləri seçin.

1. Günəş il boyu zenitdə olur
2. Gecə-gündüz növbələşməsi pozulur
3. Fəsillər aydın nəzərə çarpır
4. Enən hava axınları hakimdir
5. Qalxan hava axınları hakimdir
6. Günəş heç bir zaman zenitdə olmur
A) 1,4,6 B) 2,3,5 C) 1,4,5 D) 1,3,4 E) 2,4,6

59. İqlim qurşağı-torpaq-təbii zonanın uyğun ardıcılığı verildiyi sıranı müəyyən edin

- A) subtropik-podzol-tundra
B) mülayim-qırmızı-ferralit-səhra
C) tropik-qara-savanna
D) subekvatorial-boz-savanna
E) subtropik-qəhvəyi-codyarpaqlı meşə və kolluq

60. Litosfer tavalarının konvergent sərhədlərində yerləşən coğrafi obyektləri seçin:

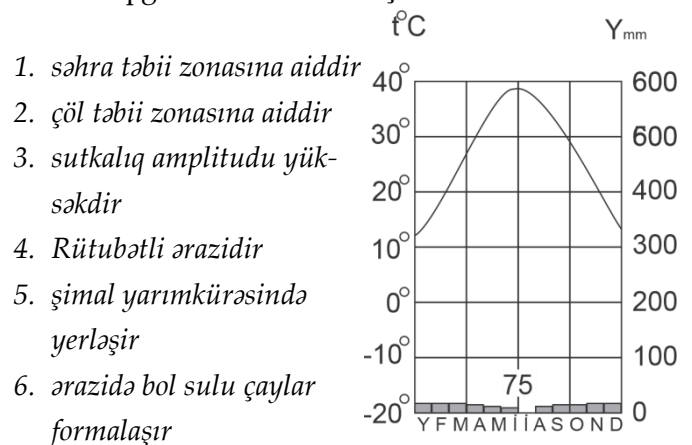
1. Atlas dağları 2. İslandiya adaları
3. Kotopaxi vulkanı 4. Fudzyama vulkanı
5. Ural dağları 6. Pasxa adası
A) 2,4,5 B) 2,3,6 C) 1,3,4
D) 1,4,5 E) 1,5,6

61. Düzgün olmayan sətrləri müəyyən edin.

N		Xəritənin məzmunu	Təsvir üsulu
1	Azərbaycanın 1:500000 miqyaslı geomorfoloji xəritəsi	Ümumcoğrafi	Keyfiyyət fonu
2	Avropanın 1:2000000 miqyaslı bitki xəritəsi	Tematik	Areal
3	Dünyanın 1:25000000 miqyaslı siyasi xəritəsi	Tematik	Izoxətt
4	Dünyanın 1:220000000 miqyaslı cərəyanlar xəritə sxemi	Tematik	Hərəkət xətləri

- A) 1,3 B) 2,4 C) 2,3 D) 1,4 E) 3,4

62. İqlim diaqramına aid olduğu ərazi üçün müvafiq gələn əlamətləri seçin.

- A) 1,3,5 B) 2,3,4 C) 1,5,6
D) 2,4,6 E) 1,4,6

63. *Yağıntı gətirir

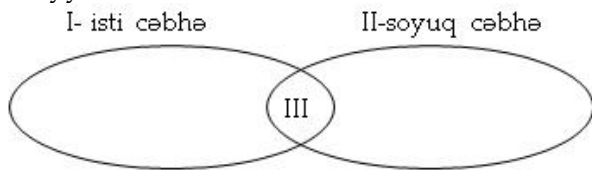
*Kiçik Asiyadan və Aralıq dənizi üzərindən gəlir

*Temperatur aşağı düşür

Azərbaycan ərazisinə təsir edən hansı hava kütləsidir

- A) Mülayim dəniz B) Tropik
C) Cənub siklonu D) Mərkəzi Asiya
E) Arktik dəniz

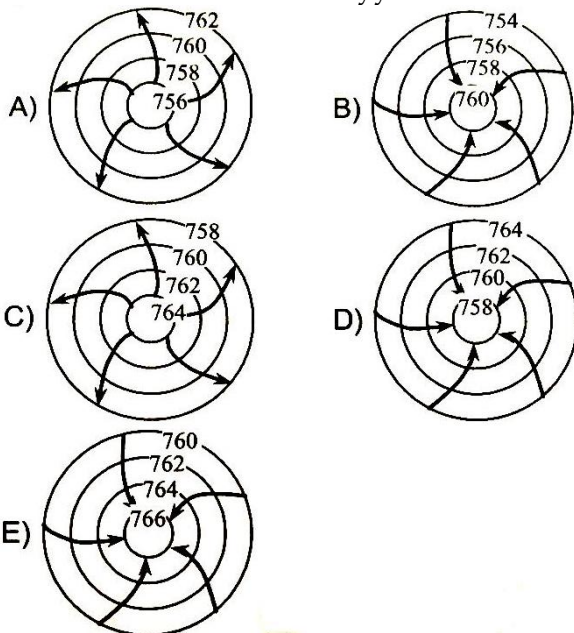
64. Eyler-Venn diaqramına əsasən uyğunluğu müəyyən edin.

- İsti hava kütlələri soyuq havanı sıxışdırır.
- Topa, topa yağışlı buludlar əmələ gəlir.
- Soyuq hava kütlələri istini sıxışdırır.
- Lələkvari - laylı buludlar əmələ gəlir.
- Leysan yağıntı düşür
- Hava kütlələri arasında keçid zonalardır.

- A) I-2,4; II-1,3,5; III-6 B) I-3,4; II-2,3,6; III-5
C) I-1,4; II-2,3,5; III-6 D) I-2,3; II-4,5,6; III-1
E) I-2,4; II-1,5,6; III-3

65. Aşağıdakı sxemlərə əsasən şimal yarımkürəsində siklon müəyyən edin

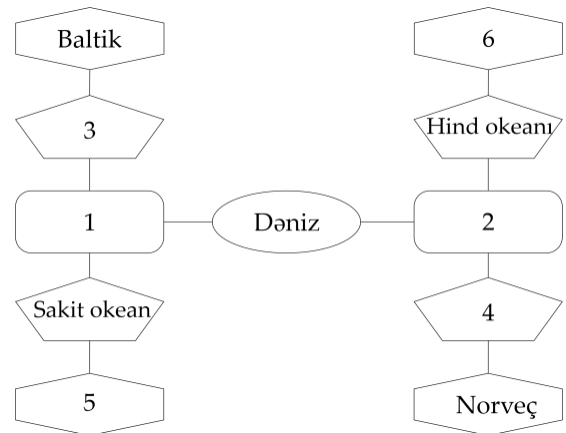

66. Mülayim iqlim qurşağı üçün səciyyəvi olan təbii zonaları seçin :

1. Tayqa 2. Tundra 3. Cödyarpaq meşə və kolluq
4. Səhra 5. Savanna 6. Çöl

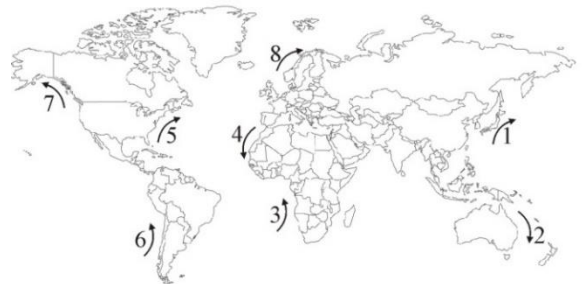
- A) 1,3 B) 3,5 C) 1,4 D) 5,6 E) 2,4

67. Sxemi tamamlayın.

- A) 1-donmayan ;2-donan ;3-Atlantik okeanı ;
4-Şimal buzlu okean; 5-Oxot ;6-Qırmızı
B) 1-donan ;2-donmayan ;3- Şimal buzlu okean;
4 -Atlantik okeanı ; 5-Sarı ;6-Ərəbistan
C) 1-donmayan ;2-donan ;3-Atlantik okeanı ;
4-Şimal buzlu okean; 5-Karib ;6-Birlik
D) 1-donan ;2-donmayan ;3-Atlantik okeanı ;
4-Şimal buzlu okean ; 5-Oxot ;6-Ərəbistan
E) 1-donmayan ;2-donan ;3-Atlantik okeanı ;
4-Şimal buzlu okean; 5-Şimal ;6-Qara

68. Sahillərində səhra təbii zonası əmələ gələn cərəyanları seçin

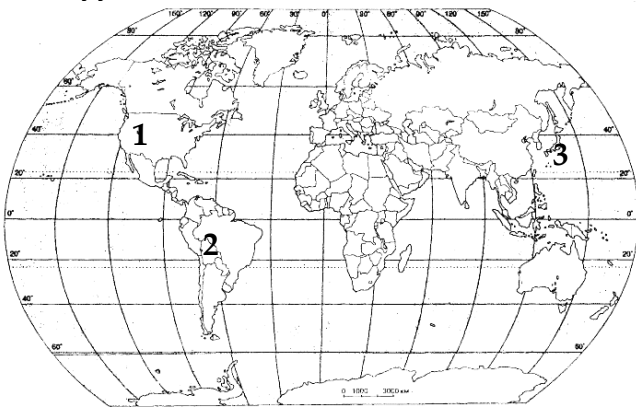
- A) 3,4,6 B) 1,4,8 C) 2,4,7 D) 3,5,6 E) 4,5,8

69. Duzluluğu 30 ‰ olan 1 litr suya onun 50 %-i qədər şirin su əlavə etsək duzluluq nə qədər olar?
- A) 10 ‰ B) 30 ‰ C) 20 ‰
D) 15 ‰ E) 25 ‰

70. Soyuq okean cərəyanlarının təsirinə məruz qalan ərazilər
1. Alyaska yarımadası 2. Yapon adaları
3. Kaliforniya yarımadası 4. Somali yarımadası
5. Labrador yarımadası 6. Florida yarımadası
- A) 1,2,5 B) 1,3,4 C) 3,4,5 D) 2,5,6 E) 4,5,6

71. Kiyev şəhərinə (50° şm.e) il ərzində günəş şüaları hansı bucaq altında düşə bilməz ?
- A) 20° B) 50° C) 35° D) 40° E) 15°

72. Göstərilən məntəqələrə uyğun olan ümumi xüsusiyyətləri seçin

1. Materik tipli tavaların toqquşma sərhədində yerləşirlər
2. Materik və okean tipli tavaların toqquşma sərhədində yerləşirlər
3. Konvergent sərhədə aiddirlər
4. Divergent sərhədə aiddirlər
5. Okean tipli tavaların kənarlaşma sərhədində yerləşirlər

73. Azərbaycanda düzən meşələrə harada rast gəlinir?

1. Lənkəran ovalığı
2. Gəyan düzü
3. Samur-Dəvəçi ovalığı
4. Şirvan düzü
5. Qanıx-Əyriçayda

74. XX saat qurşağına uyğun gələn coğrafi uzunluqları seçin .

1. 65 q.u 2. 50 q.u 3. 55 q.u
4. 61 ş.u 5. 58 q.u 6. 72 q.u

75. Uyğunluğu müəyyən edin

1. Böyük Qafqaz
2. Ön Qafqaz tektonik çökməsi
3. Kür tektonik çökməsi
- a. Qanıx-Əyriçay
b. Yan silsilə
c. Şollar düzü
d. Ceyrançöl-Acınohur
e. Abşeron

RİYAZİYYAT

76. $\left(1 + \frac{b^2+c^2-a^2}{2bc}\right) : \frac{b+c-a}{bc}$ ifadəsini sadələşdirin
 A) $\frac{b+c+a}{4}$ B) $\frac{b+c+a}{2}$ C) $\frac{b+c-a}{2}$
 D) $b+c-a$ E) $b+c$

77. İfadəni sadələşdirin:
 $(y^{-2} - x^{-2})^{-1} \cdot (x^{-1} - y^{-1})$
 A) $-\frac{xy}{x+y}$ B) $\frac{x+y}{x}$ C) $\frac{x-y}{xy}$
 D) $\frac{y}{x-y}$ E) $\frac{x}{x+y}$

78. $\sqrt{7-4\sqrt{3}} - \sqrt{7+4\sqrt{3}}$ ifadəsinin qiymətini tapın
 A) 4 B) $1 - \sqrt{3}$ C) 0
 D) $-2\sqrt{3}$ E) $\sqrt{3}$

79. Kökləri x_1 və x_2 olan $x^2 - px + 49 = 0$ tənliyində $\sqrt{x_1} + \sqrt{x_2} = 8$ olarsa, $p = ?$
 A) 50 B) 24 C) 48 D) 64 E) 45

80. İki ardıcıl cüt natural ədədin tərslərinin fərqi $\frac{1}{144}$ -ə bərabərdir. Bu ədədlərin cəmini tapın
 A) 26 B) 30 C) 34 D) 38 E) 42

81. $\frac{x-3}{2 - \frac{6}{x-4}}$ ifadəsində dəyişənin mümkün qiymətlər çoxluğuna daxil olmayan ədədlərin kvadrları cəmini tapın
 A) 41 B) 61 C) 65 D) 52 E) 58

82. 0,00008 və 310000000 ədədlərini standart şəkildə yazın və qiymətli hissələrinin hasilini tapın
 A) 248 B) 0,248 C) 2,48
 D) 0,0248 E) 24,8

83. Sahəsi $24,5 \text{ sm}^2$ və bucaqları fərqi 120° olan rombun perimetrini tapın
 A) 40 sm B) 32 sm C) 24 sm
 D) 28 sm E) 15 sm

84. Diaqonalı $4\sqrt{2} \text{ sm}$ olan kvadratın sahəsi eni 2 sm olan düzbucaqlının sahəsinə bərabərdir. Düzbucaqlının diaqonalını tapın
 A) $5\sqrt{2}$ B) $8\sqrt{2}$ C) $3\sqrt{5}$
 D) $6\sqrt{2}$ E) $2\sqrt{17}$

85. Vuruğu kök işarəsi altına salın: $-2c\sqrt{-c}$
 A) $-\sqrt{-4c^2}$ B) $\sqrt{-4c^2}$ C) $\sqrt{-2c^3}$
 D) $\sqrt{-4c^3}$ E) $\sqrt{4c^3}$

86. ABC üçbucağında $\angle C = 90^\circ$; CD median; CD=15 sm; AC=18 sm -dir. O medianların kəsişmə nöqtəsi olarsa, AOC üçbucağının sahəsini tapın
 A) 144 sm² B) 72 sm² C) 36 sm²
 D) 128 sm² E) 96 sm²

87. Oturacağı AC olan bərabəryanlı ABC üçbucağında M və N nöqtələri uyğun olaraq AB və BC tərəflərinin orta nöqtələridir. AC:BM=3:2 və $P_{\Delta BMN} = 33 \text{ sm}$ olarsa, AC=?
 A) 18 sm B) 12 sm C) 6 sm
 D) 3 sm E) 11 sm

88. $\frac{1}{\sqrt{7}+\sqrt{5}} + \frac{1}{\sqrt{9}+\sqrt{7}} + \frac{1}{\sqrt{11}+\sqrt{9}} + \dots + \frac{1}{\sqrt{45}+\sqrt{43}}$ ifadəsinin qiymətini tapın
 A) $\sqrt{2}$ B) $\sqrt{5}$ C) $2\sqrt{5}$
 D) $2\sqrt{7}$ E) $\sqrt{7}$

89. Kökləri $x^2 + 8x + 15 = 0$ tənliyinin köklərinin tərsi olan kvadrat tənliyi seçin
 A) $15x^2 + 8x + 1 = 0$ B) $8x^2 + x + 15 = 0$
 C) $8x^2 + 15x + 1 = 0$ D) $x^2 + 8x - 15 = 0$
 E) $x^2 + \frac{1}{8}x + \frac{1}{15} = 0$

90. $a < b$ olarsa, $\sqrt{b^3 - 3b^2a + 3ba^2 - a^3}$ ifadəsini sadələşdirin.
 A) $(b-a)\sqrt{b-a}$ B) $(a-b)\sqrt{b-a}$
 C) $(a-b)\sqrt{a-b}$ D) $(b-a)\sqrt{a-b}$
 E) $(b-a)^2\sqrt{b-a}$

91. $2 \cdot x^{\frac{2n-6}{5}} - 3x - n = 0$ kvadrat tənliyinin kökləri hasilini tapın.
 A) -4 B) 5 C) 6 D) 7 E) -8

92. $ax^2 + bx + c = 0$ kvadrat tənliyinin kökləri cəmi kökləri hasilindən 4 dəfə çoxdur. $a + b + c = 0$ olarsa, tənliyin kökləri hasilini tapın.
 A) $-\frac{1}{3}$ B) $-\frac{1}{4}$ C) -3
 D) $-\frac{1}{5}$ E) $\frac{1}{3}$

93. Birinci fəhlə bir işi ikincidən 3 dəfə tez yerinə yetirir. İkisi birlikdə həmin işi 3 saat 45 dəq ərzində yerinə yetirərsə, birinci fəhlə həmin işi təklikdə neçə saata yerinə yetirər?
 A) 4 saat B) 5 saat C) 6 saat
 D) 7 saat E) 10 saat

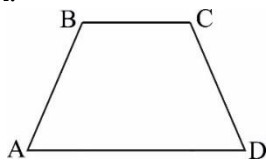
94. Bərabərtərəfli üçbucağın daxilində götürülmüş hər hansı nöqtədən üçbucağın tərəflərinə qədər olan məsafələrin cəmi $4\sqrt{3}$ sm olarsa, üçbucağın tənbölənlərinin cəmini tapın.

- A) 36 B) $12\sqrt{3}$ C) 12
D) 16 E) $18\sqrt{2}$

95. Bərabəryanlı trapesiyanın kor bucaq tərəsindən çəkilən hündürlüyü uzunluğu 36 sm olan oturacağına 4:5 nisbətində iki hissəyə ayırır. Trapesiyanın orta xəttini tapın.

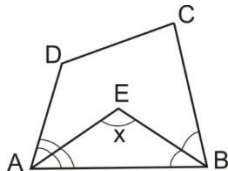
- A) 18 B) 22 C) 16
D) 20 E) 24

96. Oturacaqları $BC=4$ sm və $AD=6$ sm olan bərabəryanlı trapesiyanın iti bucağı 60° -dir. P_{ABCD} -ni tapın.

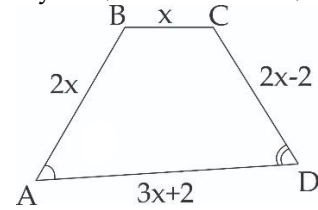

- A) 10 sm B) 30 sm C) 12 sm
D) 14 sm E) 20 sm

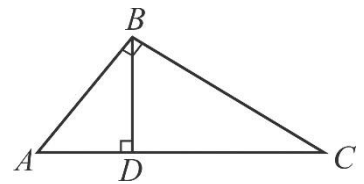
97. ABCD dördbucaqlıdır. $\angle D=120^\circ$, $\angle C=80^\circ$, AE və BE tənbölənlərdir. $\angle AEB=?$

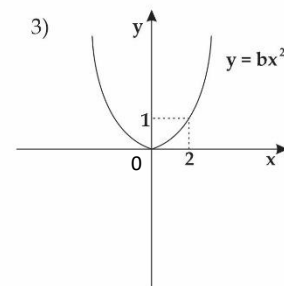
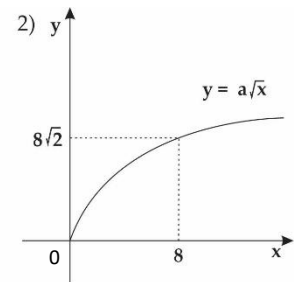
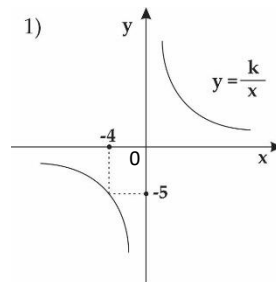
98. ABCD trapesiyadır, $\angle A + \angle D = 90^\circ$; $P_{ABCD}=?$

99. Şəkildə $AB = 4$, $AD = 2$ və $\angle ABC = 90^\circ$, $BD \perp AC$ olarsa, DC -ni tapın.

100. Qrafikləri verilmiş funksiyalar üçün uyğunluğu müəyyən edin.

a. $x = -2,5$ olduqda	$y = -8$
b. $y = 20$ olduqda	$x+y = 45$
c. $x = -6$ olduqda	$x+y = 3$
d. $y = 16$ olduqda	$x = 8$
e. $x = -2$ olduqda	$y = -10$

TARİX

101. - XVI əsrin ikinci yarısı
- XVII əsrin birinci yarısı
- XVIII əsrin ikinci yarısı

Verilmiş dövrlərdən heç birinə aid *olmayan* hadisəni müəyyən edin:

- A) Səfəvilər və Şeybanilər arasında müharibənin baş verməsi
B) Səfəvi və Osmanlı dövlətləri arasında sülh müqaviləsinin imzalanması
C) Qazax və Borçalının Şəki xanlığına birləşdirilməsi
D) Hörmüzün portuqaliyalılardan azad edilməsi
E) Hacı Davudun Osmanlı sultanı tərəfindən Şirvan hakimi olaraq tanınması

102. Eyni ildə baş vermişdir:

1. Rusiya ilə Qacarların ordusu arasında Zəyəm yaxınlığında döyüş
2. Bakı xanlığının Rusiya tərəfindən işğal edilməsi
3. Səlim xanın Şəkidə Rusiya əleyhinə üsyan qaldıraraq rus qoşunlarını xanlıqdan çıxarması
4. Qarababa döyüşü
5. Quba xanı Şeyxəli xanın Gilgilçay yaxınlığında rus qoşunlarını məğlub etməsi
A) 1,3,4 B) 2,3,5 C) 2,3 D) 2,4 E) 1,5

103. Səfəvi hökmdarları şah Süleyman və şah Sultan Hüseynin hakimiyyətləri dövrü üçün oxşar cəhətdir:

- A) Xəzərsahili Azərbaycan torpaqlarına rus ordusunun hərbi yürüşləri
B) Osmanlılarla sülh müqaviləsinin bağlanması
C) əhalinin və onun əmlakının siyahıya alınması
D) əfqanların İsfahanı tutması
E) rus tacirlərinin mənafeyinə uyğun müqavilə imzalanması

104. Uyğunluğu müəyyən edin:

1. XVIII əsrin 50-ci illəri	2. XVIII əsrin 70-ci illəri
a. Qarabağ xanlığının Urmiya xanlığından asılı hala düşməsi	a. Qarabağ xanlığında İbrahimxəlil xanın hakimiyyətə gəlməsi
b. Quba və Şamaxı xanlarının Şəki xanlığına qarşı birləşməsi	b. Ağa Məhəmməd xan Qacarın Şuşaya yürüşü
c. Bakı xanlığının Quba xanlığına birləşdirilməsi	c. Rusiya ilə Osmanlı arasında müharibə

- A) 1-a,c; 2-a,b B) 1-b; 2-b,c C) 1-a,b; 2-c
D) 1-a,b; 2-a E) 1-b,c; 2-a

105. Hadisə – nəticə əlaqəsinin doğru verildiyi cavabları müəyyən edin:

	Hadisə	Nəticə
1	Mustafa xanın hakimiyyətə gəlməsi	Şamaxı xanlığının güclənməsi
2	Xalq üsyanının baş verməsi	Gəncə xanlığında ikihakimiyyətliliyə son qoyulması
3	Qubalı Fətəli xanın vergi islahatı keçirməsi	Vergilərin mahal naibləri tərəfindən toplanılmasına başlanılması
4	Qızılqaya xəyanəti	Kərim xan Zəndin bir sıra Azərbaycan xanlarını əsir götürməsi

- A) 2,4 B) 1,2 C) 1,3 D) 3,4 E) 2,3

106. Nadir şahın daxili siyasətinə aiddir:

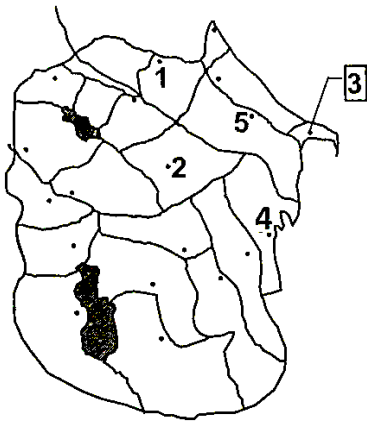
- A) rəiyyətin ordudan uzaqlaşdırılması
B) idarə aparatında və vergi sahəsində islahatların keçirilməsi
C) din xadimlərinin dövlət idarəçiliyindəki mövqeyinin möhkəmləndirilməsi
D) Mərkəzi Asiya və Hindistana yürüş etməsi
E) ayrı-ayrı tayfa başçılarının mövqeyinin gücləndirilməsi

107. Doğru bəndi müəyyən edin:

- Osmanlı qoşunlarının Azərbaycandan çıxarılması nəzərdə tutulurdu
- Kürdən cənubda yerləşən Xəzərsahili vilayətlər Səfəvilərə qaytarılırdı
- Qarabağ xanlığının müstəqil daxili siyasətinə təminat verilirdi
- Xəzər dənizində yalnız Rusiyaya hərbi donanma saxlamaq hüququ verilirdi

	Rəşt müqaviləsi	Bağdad müqaviləsi	Kürəkçay müqaviləsi	Gülüstan müqaviləsi
A)	2	4	3	1
B)	3	1	4	2
C)	3	1	2	4
D)	4	2	1	3
E)	2	1	3	4

108. 1805-ci ildə Rusiya tərəfindən işğal edilmiş xanlıqlardan *deyil*:

- A) 1, 3 B) 2, 5 C) 3, 4 D) 1, 4 E) 3, 5

109. Səfəvi hökmdarı şah II Təhmasibin hakimiyyəti dövrünə aiddir:

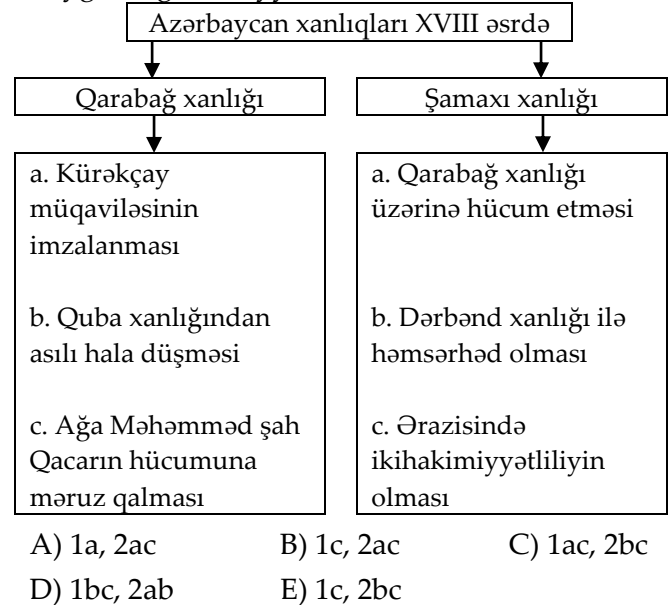
- Paytaxtın İsfahan şəhəri olması
- Sənətkarlardan tamğa vergisinin alınması
- Kitab çapı işinin ilk dəfə təşkil edilməsi
- Osmanlı dövləti ilə sülh müqaviləsinin imzalanması
- Xəzərsahili torpaqların geri qaytarılması

- A) 2,5 B) 1,4 C) 1,3 D) 3,5 E) 2,4

110. Uyğunluq *pozulmuşdur*:

- XVI əsrdə mərkəzi Təbriz olan Azərbaycan bəylərbəyliyi yaradıldı – Şah I Abbas
- Səfəvilər dövlətinin paytaxtı Təbriz şəhərindən köçürülmüşdü - XVI əsrin ortalarında
- “Bayat savaşı” nəticəsində nüfuzu artmışdı - Qarabağ xanlığının
- Səfəvilər dövründə Qarabağ bəylərbəyliyi tərkibinə daxil idi - Qazax və Borçalı
- Azərbaycan yeni qurulmuş dövlətin tərkibində idi - XVIII əsrin 30-cu illərində

111. Uyğunluğu müəyyən edin

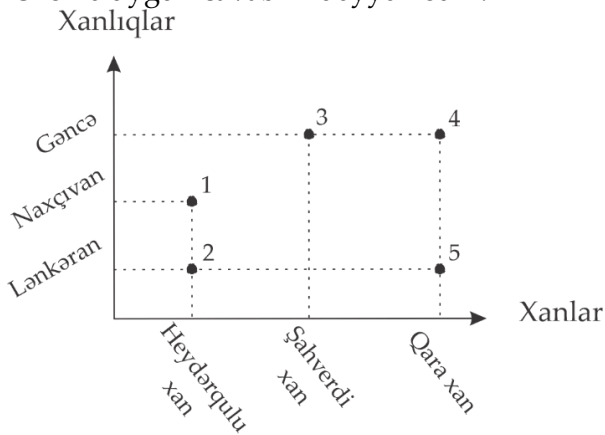

112. XVIII əsrin 30-cu və 90-cı illəri Azərbaycan tarixinə aid oxşar cəhət:

- Bakı xanlığının Çar Rusiyasının hücumlarına məruz qalması
- İşğalçıların ölkə ərazisini tərk etməyə məcbur olması
- yeni dövlətin yaranaraq bütün ölkə torpaqlarını vahid dövlətdə birləşdirməsi
- feodal dağınlıqlığı dövrünün başlaması
- xanlıqların Azərbaycan torpaqlarını birləşdirməyə çalışması

113. Gülistan müqaviləsi ilə başa çatan müharibənin gedişində Azərbaycanda:
- A) Gəncə xanlığı ilə işğalçılar arasında Quruqobu döyüşü baş verdi.
- B) Sisianovun başçılıq etdiyi rus qoşunları Qarababa döyüşündə məğlub edildi.
- C) İrəvan xanlığı Rusiyanın hakimiyyəti altına düşdü.
- D) Xəzər dənizində donanma saxlamaq hüququ yalnız Rusiyaya verildi.
- E) Quba əyalətində Rusiya işğalına qarşı üsyan baş verdi.

114. Sxemə uyğun cavabı müəyyən edin.

- A) 2,4 B) yalnız 3 C) 2,3,5
- D) 1,5 E) 1,4
115. Azərbaycanın cənub xanlıqlarından *deyil*:
1. Təbriz 2. Lənkəran 3. Qarabağ
4. Qaradağ 5. Naxçıvan 6. Urmiya
- A) 1,4,5 B) 2,3,5 C) 1,2,6 D) 2,3,6 E) 3,4,5

116. Cədvəldə verilmiş hadisələrdən hansıların yerlərini dəyişdirdikdə doğru xronoloji ardıcılıq alınar.

1	Rəşt müqaviləsi
2	Kirmanşah müqaviləsi
3	II Təhmasibin hakimiyyətdən uzaqlaşdırılması
4	Gəncə müqaviləsi

- A) 1 ↔ 2 B) 2 ↔ 3 C) 2 ↔ 4
- D) 3 ↔ 4 E) 1 ↔ 3

117. Tiflisdəki rus qoşununun başçısı polkovnik S.Burnaşev Peterburqa yazmışdı: *“İrəvan şəhəri Azərbaycana məxsus olduğundan Osmanlı Sultanı onun heç zaman Gürcüstanın tabeliyinə verilməsinə razı olmayacaqdır. Qarabağlı İbrahimxəlil xan və digər Azərbaycan xanları İrəvanı gürcülərin işğalından xilas etmək üçün birləşmişlər.”*

Mətni oxuyun. Mətnə və dərslikdəki məlumatlara əsasən doğru cavabı müəyyən edin.

- A) Azərbaycan xanları Rusiya işğalına qarşı vahid cəbhədə birləşərək bu işğalın qarşısını aldılar
- B) Osmanlı sultanı İrəvanın qədim Osmanlı şəhəri olduğunu iddia edirdi
- C) Dövrün böyük dövlətləri İrəvanın Azərbaycan şəhəri olduğunu təsdiq edirdi
- D) İrəvan xanlığı Osmanlı sultanı, gürcü çarı və Azərbaycan xanlıqlarına qarşı eyni zamanda mübarizə aparmaq üçün Rusiyadan yardım istəmişdi
- E) Osmanlı dövləti və Azərbaycan xanlıqları İrəvanı əllərində saxlamaq üçün ittifaq qurmuşdular

118. Səfəvi – Osmanlı müharibələrinə aid *olmayan* döyüş:

- A) Çıldır gölü yaxınlığında döyüş
- B) Niyazabad döyüşü
- C) Sufiyan döyüşü
- D) Ballıqaya döyüşü
- E) Sınıq körpü döyüşü

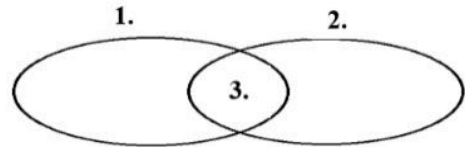
119. - Orta əsrlərin tarixçilərindən idi
- Şah I Abbasın sarayında dəftərxanada katib vəzifəsinə çalışmışdı

Göstərilənlər aiddir:

- A) Saib Təbriziyə
- B) Məhəmməd Tahir Vahidə
- C) Mirzə Məhəmməd Şirvaniyə
- D) Yusif Qarabağlıya
- E) İsgəndər bəy Münşiyə

120. Aşağıda verilmiş ifadələrdən neçəsi doğrudur?
1. Şamaxı xanlığı Kürəkçay müqaviləsini 1805-ci ilin sonlarında imzalamışdı
 2. "Andlı öhdəlik" Balakən ərazisində imzalanmışdır
 3. Qacarlar dövlətinin hökmdarı Abbas Mirzə Sultanbud döyüşündə qalib gəlmişdi
 4. XVIII əsrin sonlarında İlisu sultanlığında hakimiyyət irsən keçirdi.
 5. Xanlıqlar dövründə məliklər və elbəyilər əhalinin feodal sosial qrupuna daxil idilər
- A) 1-i B) 3-ü C) 2-i D) 4-ü E) 5-i
121. XVIII əsrin sonlarında Azərbaycan iqtisadiyyatının səciyyəvi cəhətləri:
1. Ticarətdə vahid ölçü və çəkiddən istifadə edilməsi
 2. Bakının xarici bazarlara çıxışda mühim liman şəhəri olması
 3. Əsas vergi növünün məcəhət olması
 4. Vergi toplanması üçün ümumi qaydanın olması
- A) 1,2 B) 1,3 C) 2,4 D) 2,3 E) 1,4
122. Xəritədə rəqəmlərlə işarələnmiş xanlıqlardan heç birinə aid **olmayan** cavabları (cavabı) müəyyən edin:
-
1. Əsas Kəngərli tayfası tərəfindən qoyulmuşdu.
 2. 1755-ci ildə Qacarlar tayfasından olan sülalə hakimiyyətə gəlmişdi.
 3. Qarabağ xanlığından asılı hala düşmüşdü
 4. Quba xanlığına tabe olmuşdu
 5. Azərbaycan torpaqlarını vahid dövlətə birləşdirməyə çalışırdı

123. Xronoloji ardıcılığı müəyyən edin
1. Şah I Abbasın Bağdad üzərinə yürüşü
 2. Qəsri-Şirin müqaviləsinin bağlanması
 3. Səfəvi dövləti ilə İngiltərə arasında "Əbədi dostluq" müqaviləsinin bağlanması
124. 19-cu əsrin əvvəllərinə aid **olmayanları** müəyyən edin:
1. Osmanlı dövlətinin Rusiyaya müharibə elan etməsi
 2. Cavad xanın Gəncədə hakimiyyətə gəlməsi
 3. II Yekaterinanın əmri ilə rus ordusunun Azərbaycanın şimal torpaqlarını işğal etməyə çalışması
 4. Ərəş sultanlığının ləğv edilməsi
 5. Fransa ilə Rusiya arasında müharibənin başlaması
125. Hacı Çələbi xan (1) ilə Qubalı Fətəli xanın (2) fəaliyyətlərini müqayisə edərək Eyler-Venn diaqramına uyğun gələn cavabı müəyyən edin.

- a. Qarabağ xanlığı üzərinə hücum etməsi
- b. Vergi sistemini nizama salması
- c. Şamaxı xanlığını asılı hala salması
- d. Azərbaycanın şimal-qərb torpaqlarının gürcü çarları tərəfindən işğalının qarşısının alınması